

Thema Bron	Groen/ biodiversiteit	Wonen	Werken	Bereikbaarheid	Klimaat/Water	Energie	Leven (cultuur, welzijn, sport, onderwijs, bewegen, gezondheid)	Ruimtelijke kwaliteit + overige	Opmerkingen
De Meent	Gebouwen met groen 10-15% verplicht bij nieuwe en verbouwde gebouwen. Vele Meenten zijn erg versteend Gazons moeten gevarieerder/diverser Nieuwe concepten/initiatieven in de versteende gebieden – vergroenen Volkstuinen in de openbare ruimte Meer groen bij parkeerplaatsen Aandacht voor groen in de Meent en de parken er omheen (groene daken, groene wanden)	Potentie voor 150 woningen in de Meent in 2 á 3 lagen (voorbeeld Oostpoort Amsterdam)		Onder oplossing voor bus/OV voor verbinding met Hilversum (geen lege bussen, maar wel bereikbaar) Goede voet en wandelpaden Goed brede fietsroutes en parkeerplaatsen (Kruisdam nu teveel autogericht) Veilige (OV en fiets (verlichtng)) verbinding met Hilversum. Auto te gast in de Meent Niet overal autoparkeren faciliteren		Groene gevels voor isolatie	Boodschappen thuisbezorgen (dienst) voor ouderen – of ouderen brengen Te weinig cultuuraanbod Buurtbevordering in de Meent Meer ruimte voor ontmoeting (terras) in de Meent Meer aandacht voor kunst, educatie, leven, gemeenschapszin in de Meent (Meentwerf)	Past de Omgevingsvisie wel bij de Meent (of gat het alleen over Hilversum)? Telt het bestemmingsplan?	Goede bijeenkomst, directe contact/ontmoeting werd gewaardeerd. Opkomst was laag. Omgevingswet nog onbekend fenomeen
Noordwest	Toegankelijk groen, zodat je samen iets kunt doen Zo bouwen dat er groen kan komen/blijven Instandhouding groen, brede lanen, hoge bomen. Voorkom verdere verstening en stimuleer groen (ook creatief met groene (sedum)daken en muren)	Urban villa's, kleinschalige grondgebonden woningen. Kleinschalige seniorenwoningen rondom mediapark Andere vormen van wonen toestaan (tiny houses, hofjes) Passende en aantrekkelijk woningen bouwen voor Hilversummers (levensloopbestendig)	Mediapark, ga zorgvuldig om met hoogbouw geen hoogbouw á la Amersfoort. Amsterdam leuk voorbeeld van hoe geïntensiveerd kan worden (nieuw cultuurgebied voor jongeren) Verdichting niet noodzakelijk voor vernieuwing Huidige Mediapark tegen de vlakte en opnieuw inrichten met aantrekkelijk openbaar gebied Blijft economisch zwaartepunt, station MP moet CS worden Ontwikkel een visie op thuiswerken	Kies voor een metrolijn naar Utrecht Investeer in ontwikkeling sportpark Arena (Meer via OV minder voor auto) Meer ruimte voor schoolgaande kinderen Heb lef als het gaat om bereikbaarheid b.v. (nieuwe bedrijven zonder P) Reguleer pakketbezorging Spoor ondergrond om meer ruimte te creëren Lage Naarderweg verdiepen Alternatieve mogelijkheden/ ondergronds parkeren Wonen toevoegen betekent ook nadenken over parkeren en bereikbaarheid Zet in op schoon elektrisch vervoer (inclusief stepjes, witte scooters) Denk na over andere accusystemen (zeewater) Los korte termijn problemen snel op (verlichting, snelheid, vluchtplekken)	Waterbassin midden in het Mediapark (minder wateroverlast, groen/blauw, recreatie)	Geen windturbines Kijk ook naar de mogelijkheden van waterstof (vraagtekens over veiligheid en geschiktheid aardgasnet) Zonnepanelen verplichten, wellicht ook (collectief) op andere locaties Isoleren, ga aan de slag, voorbeeld Palace Residence) Pak het hele systeem aan van isoleren, lokaal opwekken tot alternatieven voor gas Biedt mogelijkheden voor isoleren van de buitenschil ook voor monumentale villa's (onder architectuur)	Maakt het Mediapark open Kies voor onderwijsconcentratie, inzet hogeschool?	Behoud van het illusielandschap Makelaars willen stenen, geen groen. Let op en zorg voor helder beleid Behoud van het karakter van Noordwest en bouw zorgvuldig (horizon, groen, bebouwing). Inbreiding voorkomen, in ieder geval zorgvuldig doen Hoe realiseer je een groot aantal nieuwe woningen, gegeven de beperkte ruimte. Stadsplanologie kost geld, architectuur! Niet passende functie verwijderen, dan ontstaat ruimte Handhaven van de voorschriften rond bouwen, verstenen en groen	Cijfermatige onderbouwing (Omgevingsfoto beter positioneren) Positionering sleutelgebied Activeren met stellingen Aparte tafel groen gewenst Catering Twee begeleiders per tafel?
Noordoost	Efficiënt vergroenen (daken + gevels,)	Wonen kan niet zonder groen en moet betaalbaar zijn	Distributiecentra uitplaatsen	Geen weg over de hei Spoor ondergronds biedt ruimte voor groen	Water in de stad/straat		Kies voor winst in gezondheid in plaats	Geleidelijke opbouw hoogbouw richting centrum	Kritisch blijven in de richting van MRA

Thema Bron	Groen/ biodiversiteit	Wonen	Werken	Bereikbaarheid	Klimaat/Water	Energie	Leven (cultuur, welzijn, sport, onderwijs, bewegen, gezondheid)	Ruimtelijke kwaliteit + overige	Opmerkingen
	Stenentax, afdwingen groene tuinen en bedrijven Bomenkap koppelen aan aanplant en meer bomen planten Niet knabbelen aan GNR Waardevol groen voor planten en dieren (natuurstad) Bewoners mogelijkheden geven om te ontstenen (geveltuin) Beloön goed gedrag qua groen (b.v sedumdaken, nesten)	Niet zoals entrada, wel komkommers Maak gebruik van bestaande gebouwen Niet bouwen voor forenzen Zet in op woningbedrijf/ontwikkelvisie	Ga uit van functiemenging voor het Mediapark	Parkeergarages onder de grond, geen blik op straat, parkeernorm in de wijk ,<2 (zelfrijdend/parkeervoertuigen) Dorpsadoptie t.b.v. doorstroming Hilversum aan zee (?? Joost) Innovatief /groot denken OV(spoorboekloos)/Fiets in plaats van auto (2x) Meer fietsparkeren, ook op het mediapark Geen kabelbaan (gebed zonder eind) Trein onder de grond/verdiept Kies voor oplossingen onder de grond voor de bereikbaarheid (akker/erfgooierstraat, weg over de hei, nieuwe rondweg) Verleg het spoor richting de A1 Creëer ruimte voor de fiets Verbeter het OV binnen Hilversum Snelheid te hoog in de straat Verkeersremmers terug invoeren?	Wadi's + goed maaibeheer		van economie = omslag in het denken Investeer in groen voor kwetsbare mensen (sociaal, ontspanning) Creëer speel- en ontmoetingsplekken binnen en buiten Zet de mens centraal bij de vraag, wat voor stad willen we zijn? Hoe borg je de leefbaarheid met 10.000 extra woningen?	Uitzicht op Hilversum Bouw aan vertrouwen, waar hebben inwoners invloed op Organiseer een stadbouwmeester voor kwaliteits-borging (mooie nieuwbouw) Dubbel grondgebruik Voor de leefbaarheid, meer bedrijvigheid terug in de wijk, veiligheid, onderling contact, groen en speelvoorzieningen en betere winkelbezetting. De kracht van Noord uitbouwen (erfgooier speeltuin(blijven)/parkje (maken) voor ontmoeten (Berlagevijver/Abdij van Eltenplantsoen/ Stroeslaan/ heide), hapje Noord, jeu de boule voor ouderen, huttenbouwen, oer speelnatuur Maak gebruik van het right to challenge (bomen, netskastjes et cetera) Kwaliteiten behouden b.v. Mout Neem plan B op in Visie voor als er geen geld is om te investeren Niet alleen locatiegericht kansen zoeken, heb oog voor totale identiteit Ontwikkel een visie op invulling van (open)plekken Betere randvoorwaarden, helder uitgangspunten en deze vasthouden	Zorgvuldig communiceren over nut en noodzaak sleutelgebied Zorg voor goed terugkoppeling op input en een scherpe kernboodschap Hoe zit het met de visie uit 2006 (realisatie)? Samenwerking met Utrecht en Amersfoort? Toewijzing middenhuur mogelijk (verordening?)
Zuidwest	Groen in de stad is belangrijk om in te leven, te wonen en te werken.	Bouwen is noodzakelijk. Hoogbouw is daarbij mogelijk op de juiste locatie. We moeten af van het taboe op hoogbouw. De	Creëer ruimte voor bedrijven Investeer in kleine bedrijfsruimtes	Parkeren: De parkeerdruk in het rode dorp is erg hoog en het beeld van de bewoners is dat het autobezit in de toekomst niet minder wordt.		Denk in de energietransitie goed na over het ruimtebeslag van	Groen is belangrijk als ontmoetingsplek. Goed voorbeeld is het urban farmingproject aan de Diependaalselaan.	Oude haven herontwikkelen Verdiepte ligging infrastructuur	

Thema Bron	Groen/ biodiversiteit	Wonen	Werken	Bereikbaarheid	Klimaat/Water	Energie	Leven (cultuur, welzijn, sport, onderwijs, bewegen, gezondheid)	Ruimtelijke kwaliteit + overige	Opmerkingen
	Minder verharding, meer groen: specifiek op het marktpllein. Kerkelanden bungelt er nu bij: toevoerende wegen hebben weinig groene kwaliteit. Maak rondom Kerkelanden groene allees die je de wijk invoeren en voor meer continuïteit zorgen. Combineer deze met goede fietspaden zodat Hilversum fietsstad in het groen wordt. (Houten als voorbeeld) Quick win: schaf alle lawaaiige (groen) beheer-middelen af. Zet voor nu en de toekomst in op groene tuinen, groene daken en groene gevels! Het circusterrein ligt al decennia braak: daar was ruimte voor een tijdelijke, natuurlijke inrichting. Kan alsnog! De gemeente moet actief contact leggen met tuincentra etc. Daar de klanten/inwoners wijzen op de gevolgen van dichtgestrate tuinen en positieve voorbeelden geven. Er zijn weinig parken in Zuidwest, maar niet in de beleving, groen is dichtbij	infrastructuur moet bij hoogbouw op orde zijn. Bouw voor de doelgroep. Jonge mensen moeten we aan ons binden door goedkopere bouw. Het koppelen van de doelgroepen (werken/ economie) aan woningbouw, dus bouwen koppelen aan de werkgelegenheid en de toekomstige banen. Het verdichten van wijken is mogelijk via herstructurering en hierbij omwonenden vroeg te betrekken Bouw voor ouderen niet alleen appartementen, maar ook laagbouw met een tuintje in hun eigen buurt. Kijk ook goed naar heroriëntering van de bedrijventerreinen. Sommige bedrijven liggen op de verkeerder plek en zijn geschikter als woningbouw-locaties.		Ideeën om dit te verbeteren is de openbare ruimte efficiënter in te richten voor parkeren, maar om de leefbaarheid te vergroten in de openbare ruimte zou het ‘t moois zijn om het parkeren ondergronds/ niet zichtbaar in te richten. Ook werd er gesproken over dubbel gebruik van parkeren zo werd er door iemand geopperd om bijvoorbeeld afspraken te maken met de Gamma zodat daar door bewoners (ZZP-ers met grote bussen) daar ’s avonds kunnen staan en overdag de bezoekers. Fietsen: Meer veiligere fietspaden en doorfietspaden. De Bodemanstraat zou een goede fietsstraat kunnen worden om een snelle verbinding van het Centrum, via Vaartweg, Esso Eiland, Loosdrechtseweg door de Bodemanstraat richting Wijdemeren kunnen zijn. Openbaar Vervoer: Stimuleren en betaalbaarder en aantrekkelijker maken(kleinere bussen in te zetten om de 10 min). Er werd geopperd om buiten de stad Park & Ride zones aan te leggen met een goede verbinding naar de binnenstad. Scheiding verkeersstromen Bewoners vinden verkeers-situaties in Hilversum erg onduidelijk. Meer fietsstraten met auto te gast, Busbanen, maar ook een straat als de Bodemanstraat moet geen doorgaande route zijn en duidelijk ingericht worden als een woonwijk. Milieu: Overlast van transport (vrachtwagens) op de ring rijden en de Gijsbrecht beperken door alternatieve routes via industrieterrein Havenkwartier.		zonneparken: die kunnen niet overal.	Groen verbindt en zorgt voor diversiteit in de stad. Windmolens op het industrieterrein	Zichtlijnen Dudok/Vitus herstellen Afvalstromen stimuleren door decentraal inzamelen (meerdere gemeente-werven) Hoe gaat het eigenlijk met 5G/Smart city komt dat wel van de grond in Hilversum? Veiligheid, agressie in de stad is lastig aan te pakken maar baart wel zorgen	

Thema Bron	Groen/ biodiversiteit	Wonen	Werken	Bereikbaarheid	Klimaat/Water	Energie	Leven (cultuur, welzijn, sport, onderwijs, bewegen, gezondheid)	Ruimtelijke kwaliteit + overige	Opmerkingen
				Streng aanpak van fietsparkeren in de stad is irritant Routes voor de fiets zijn onduidelijk b.v. Joods begraafplaats) Werk met parkeer- vergunningen om parkeren voor bewoners te verbeteren					
Stadsbreed	Integreer groen in het dagelijks leven Tuinen maken de stad. Houd particuliere tuinen groen (en rommelig) met een handleiding voor nieuwe inwoners (contact met de burens) Groene daken, ook voor wateropvang Bomen in bakken op marktplein (flexibel groen) Groene gevels Denk in lagen (daktuinen, parkbruggen, natuurinclusieve hoogbouw/verticale groene vingers?) Heb lef en bouw alleen groen in de filosofie van Dudok Divers groen en vooral grote bomen Borg groen in de nieuwbouwopgave Kijk naar groene waarde i.p.v. financiële waarde Concrete doelen en afspraken voor groen Natuurgebieden in stand houden (niet bouwen en geen nieuwe wegen over de hei) Voorkom verstening (markt slecht voorbeeld)	Flexibele woningen, minder grote woningen en meer kleine woningen bouwen (meer woningen in de grote huizen (splitsing)) Stop met bouwen, grote stad creëert grote stads- problemen	Is groei van werkgelegenheid nodig in het licht van robottisering	Parkeer auto en fiets onder de grond t.b.v. groen Veiliger rijden met nieuwe technologie Verkeersveiligheid: geen vrachtwagens door de woonwijk. Let op hulpdiensten Duidelijke brede fietspaden vanuit de wijken richting centrum zonder kruisingen met auto's Zorg voor een fijnmazig regionaal en binnenstedelijk OV netwerk. En zorg voor goede treinen Elektrische deelauto in de wijk Creëer distributiehubs samen met een fietsnetwerk (goed voor werkgelegenheid, vestigingsklimaat, gezondheid en leefbaarheid)	Is recent wel echt tastbaar geworden Visie is nodig maar ga ook aan de slag Wadi's uitbreiden	Energietransitie hangt met alles samen en biedt kansen (schonen lucht & leefbaarheid) Verspilling van energie tegengaan (straatverlichting uit na 24 uur) Er is veel diversiteit in alternatieven (lappendeken, rioolwaterzuivering, aquathermie, geothermie) Elektrische auto's zelf opladen met zonnestroom en accu's Early adopters maken nu hun huis/bedrijf al aardgasvrij Mak duurzame technieken bereikbaar (zorgen over beschikbaarheid monteurs Zet in op collectieve energievoorziening, dit is goed voor de sociale cohesie	Groen als middel om elkaar te ontmoeten (urban farming. Wormenhotel) Creëer geen schijnveiligheid door symptombestrijding maar los het echt op Stimuleer ontmoeting/ sociale controle/ cohesie (professionals in de wijk (haarvaten), laag-drempelig contact, buurhuizen) Organiseer plekken waar verschillende leeftijdsgroepen elkaar ontmoeten en leren kennen Creëer plekken voor mensen die niet in een hokje passen (passende zorg) Heb aandacht voor de leefbaarheid en mogelijke tweedeling in de stad	Hoogbouw alleen bij station en op de plek van bedrijfsgebouwen Behoud het dorps- karakter Tuinstad 2.0, breng de natuur de stad in via de historische structuren met een groen hart Cultureel erfgoed is meer dan gebouwen ook gebieden (wisselwerking gebouwen en openbare ruimte (ontmoeten)). Hoe gaan we dat borgen (instructiebesluit) Stad van Dudok het gaat om het denken over de stad als geheel (wonen, werken en leven) Geef vertrouwen aan ontwerpers en denk na over wat je hebt. Schakel eerder architecten in (visie op kwaliteit). Leegstaande gebouwen bieden kansen (transformatie/ herbestemming) met behoud van structuur Creëer ruimte voor flexibiliteit voor ideeën en mogelijkheden Hilversum kruispunt van landschappen Maak structuren (gebouwen, ensembles, verbindingen) zichtbaar en kwaliteiten beschermen (kwaliteitsbeleid)	Benut input van Hilversum 100 et cetera Ondersteun burgers met handvatten Fusie samenwerking met Wijdmeren biedt kansen voor klimaat en ander zaken (voorbeeld zoncoöperaties) Investeer in onderwijs Laat je inspireren door erfgoed Meer interactie tijdens presentatie, wees concreet, minder tekst meer plaatjes let op woordgebruik en veronderstel niet te veel voorkennis

Thema Bron	Groen/ biodiversiteit	Wonen	Werken	Bereikbaarheid	Klimaat/Water	Energie	Leven (cultuur, welzijn, sport, onderwijs, bewegen, gezondheid)	Ruimtelijke kwaliteit + overige	Opmerkingen
								Meer aandacht voor monumenten in het centrum (wonen boven winkels) Behoed Hilversum voor hoogbouw Ga doelen met elkaar verbinden Hoe creëren we circulaire groei? Hoe blijf je aantrekkelijk voor media (en hun werknemers) Herontwikkelen oude havengebied	
MPO (Maatschap- pelijk)	Het tuinstadmodel wordt nog steeds herkend en gekoesterd. Als Hilversum moeten we ook trots zijn op wat we hebben. Maar misschien moeten we naar een versie 2.0 met meer aandacht voor parken en de verbinding tussen groene plekken (groen lopers). Groen raakt namelijk aan veel opgaven; zoals biodiversiteit, klimaatadaptatie, water, gezondheid, bewegen en ontmoeten.	10.000 woningen lijkt wel erg ambitieus en hoogbouw in Hilversum vraagt wel aandacht voor nuancering en een zorgvuldige inpassing. Maak daarbij gebruik van 3D animaties om zichtbaar en tastbaar te maken wat de consequenties zijn van te maken keuzes. We moeten ook vooral kijken naar slimme oplossingen zoals duurzaam bouwen, kleiner bouwen en bouwen op voorheen lastige plekken.	Iedereen is goed op de hoogte van de discussie over het sleutelproject en de noodzaak om te investeren in de stad om het draagvlak voor welvaart en welzijn overeind te houden. Lof is er voor de ambitie werkgelegenheid (op alle niveau's) te behouden in Hilversum.	Maak waar mogelijk gebruik van de ruimte ondergronds bijvoorbeeld voor parkeren en infrastructuur Breed herkend wordt ook het beeld dat er qua bereikbaarheid echt een systeemverandering nodig is in Hilversum, met meer aandacht voor goede en veilige fiets/wandelroutes en meer ruimte voor OV (ook binnen de stad).	In haar slotakkoord werpt Eva Froger de vraag op of we niet veel meer de klimaatverandering centraal moeten stellen bij alle keuzes die we voor de toekomst maken.		Het gesprek start met een aftrap van Quido Schaafsma, waarin hij Hilversum beschrijft als het beste plekje tussen Utrecht, Amersfoort en Amsterdam zowel qua wonen als werken en leven. Het is de kunst de kwaliteiten van Hilversum vast te houden en daarbij een plek te creëren voor iedereen die vanuit Hilversum of de wijdere regio in de toekomst ook mee wil genieten van de mooiste plekje in een driehoek van grote steden. Aandacht voor voldoende ontmoetingsruimte, plekken waar Hilversummers elkaar ontmoeten is hierbij essentieel. Er is ook wel zorg over de veelheid aan opgaves die op Hilversum afkomen en ruimte vragen. De GGD vreest dat gezondheid dan onder druk komt te staan.	Daar hoort bij aandacht voor groen, voor stedelijkheid en hoogbouw, maar ook duurzaamheid, ontmoeting, sociale samenhang, veiligheid, gezondheid, sport, bewegen, (nieuw)cultureel erfgoed en het gedachtengoed van Dudok. Bij Dudok stond de mens centraal. Hoe verhoudt de mens zich in 2040 tot zijn omgeving? Hoe zorgen we dat Hilversum in 2040 ook nog steeds een stad is waar het fijn wonen, werken en leven is? Wat neem je mee (b.v. zichtlijnen) en waarop moet/wil je anticiperen (b.v. deelauto's, energietransitie en veiligheid). De Omgevingsfoto geeft een goed en breed beeld van de huidige situatie, trends en ontwikkelingen. Bouw daarop voort en maak gebruik van aanvullende bouwstenen (b.v. regionale waterbouwsteen).	

[illegible]

Thema Bron	Groen/ biodiversiteit	Wonen	Werken	Bereikbaarheid	Klimaat/Water	Energie	Leven (cultuur, welzijn, sport, onderwijs, bewegen, gezondheid)	Ruimtelijke kwaliteit + overige	Opmerkingen
	Architectuurhistoricus Cor Wagenaar presenteerde een historisch overzicht van de zorgarchitectuur. Architect Milee Herweijer liet zien hoe Evidence Based Design wordt toegepast in de planvorming en de rol die architectuur bij de zorgverlening speelt als drager van de kwaliteit. Hans den Hollander (vz RvB Tergooi ziekenhuis) en Stephan Versteeg (directeur Bouw, Huisvesting en Vastgoed) gingen vervolgens in op bestuurlijke aspecten, de financiering en de wijze waarop in het complexe bouwproces in de gezondheidszorg met vele actoren de kwaliteit kan worden gehandhaafd. Bedrijfseconoom Liesbeth van Heel vertelde hoe Evidence Based Design is toegepast bij het nieuwe Erasmus MC, hoe de ervaringen van patiënten en medewerkers worden geëvalueerd en hoe die een rol spelen bij het bieden van persoon gerichte zorg. Wethouder Jan Kastje overdacht hoe de conclusies met betrekking tot een gezonde omgeving ook breder kunnen worden toegepast bij de stedelijke opgaven van nu. Hoe bouwen we voort op het gedachtengoed van Zonnestraal en - op grotere schaal - hoe de idealen van de tuinstadgedachte zoals die in de vroege 20ste eeuw in praktijk werden gebracht kunnen worden toegepast bij de ontwikkeling van een duurzaam gezonde leefomgeving: “Ik zie Hilversum als tuinstad van de 21ste eeuw. “Verdichting, verdere vergroening en het verbeteren van ontmoeten, ook een belangrijk aspect, geeft een spanningsveld tussen verstedelijking en leefomgeving. Hoe hou je het groen en gezond. Voor mij leidt dat dan tot de vraag moeten we de tuinstad niet opnieuw uitvinden. “Ik neem drie vragen mee uit deze bijeenkomst. Hoe hou je in een verstedelijkende stad een gevoel van licht, lucht en een gevoel van ruimte, ook de kenmerken van Zonnestraal, overeind. Het gaat ook om een duidelijke oriëntatie, herkenbaarheid, weten waar je bent. En hoe behoud je wat van waarde is, zoals groenstructuur en erfgoed. ‘Positieve afleiding’ is een belangrijk ontwerpprincipe dat we willen gebruiken in het opnieuw bouwen van die tuinstad.”								
Energie-adviesgroep	Vraag aan de adviesgroep duurzame energieopwekking - Hoe en waar kan duurzaam opwekken van energie worden gerealiseerd binnen de regio Gooi en Vechtstreek, en waarom? - Welke kansen, knelpunten en voorwaarden zijn er voor Hilversum met de drie scenario’s ‘Iedereen doet mee’, ‘Nieuw energielandschap’ en ‘Stedelijke ruggengraat’ als inspiratie? - Welke onderdelen en type locaties spreken wel of niet aan, en waarom? De adviesgroep adviseert ... - Hilversum de ambitie te hebben net zoveel energie duurzaam op te wekken als er binnen de gemeentegrenzen verbruikt wordt. Minder dan de helft van de adviesgroep vreest dat dit niet realistisch is en adviseert zoveel mogelijk binnen de gemeentegrenzen op te wekken; - het opwekken van duurzame energie langs wegen, op bedrijventerreinen en op grote daken te realiseren zoals in het scenario Stedelijke ruggengraat; - spoor- en snelwegen te overkappen en de stedelijke ontwikkeling te combineren met zonnepanelen en (kleine) windturbines; - natuur en landschap te sparen en heel beperkt over te gaan tot grootschalig opwekken. Een derde van de adviesgroep adviseert helemaal niet grootschalig (zoals in het scenario Nieuw energielandschap) energie op te wekken; - meer ruimte voor maatwerk voor duurzame energie bij beschermde stads- en dorpsgezichten en gemeentelijke monumenten; - dat nieuwbouw altijd meer energie moet opwekken dan verbruiken; - te borgen dat (zoals in het Klimaatakkoord afgesproken) bij nieuwe duurzame energieopwekking 50% lokaal eigendom is; - bewoners en ondernemers te stimuleren zoveel mogelijk zelf met energie besparen en zonnepanelen aan de slag te gaan; - open te staan voor innovaties bijvoorbeeld in/bij stedenbouw en architectuur, multifunctioneel ruimtegebruik, geïntegreerde zonnepanelen, waterstof, energieopslag; Over zon - in 2025 op alle daarvoor geschikte grote daken zonnepanelen te realiseren. Het percentage geschikte daken kan door strengere regelgeving, incentives voor vastgoedeigenaren en het verplichten van zon op nieuwe daken veel hoger zijn dan de 30% uit de scenario’s; - waar mogelijk zonnepanelen op geluidschermen, in bermen langs wegen en sporen en op parkeerplaatsen te realiseren; - zonnevelden zo in te richten dat zij bijdragen aan biodiversiteit. Door hiervoor agrarische gronden vooral rond natuurgebieden te gebruiken is dit ook goed voor het verminderen van de stikstofbelasting; Over wind - een deel van onze energie met windturbines duurzaam op te wekken. En bij voorkeur in participatief eigendom. Verken de mogelijkheden voor een hoge windmolen boven bosgebied, middenhoge molens langs infrastructuur en (vergunningvrije) kleine molens bij boeren; - windturbines langs wegen, sporen, kanalen/vaarten, fietspaden te plaatsen onder voorwaarde dat ze stil en minimaal de landelijke norm van woningen verwijderd zijn; - alleen windturbines op randmeren te realiseren als vogels kunnen worden ontzien; - daken en lichtmasten te benutten voor kleine windturbines; - pas nadat alle andere mogelijkheden zijn benut, windturbines op agrarische gronden, in veenlandschappen en in de randen van de stad te realiseren; - geen windturbines in natuurgebieden en in gebieden met weidse vergezichten te realiseren; De adviesgroep heeft gebrainstormd over mogelijke te verkennen locaties: - Zonnepanelen: op geluidschermen langs de A27 West-Indische Buurt, in combinatie met waterberging op de voormalige afslag afrit A27, langs de randen van het vliegveld Hilversum; - Windturbine(s): op de televisietoren, langs de A1 en de A27, aan het Gooimeer bij Huizen, langs de N236 (Loodijk) tegenover het industrieterrein De Boomgaard, bij de (voormalige) Mebin betoncentrale aan de Zuiderloswal.								
Erfgoedtafel 13/2	Werken met parkjes, blijven die overeind Heb aandacht voor groen op maaiveld, niet alleen op gevel en dak		Erfgoed biedt ook commercieel kansen				Erfgoed is belangrijk voor welzijn, gezondheid en trots op de stad Erfgoed brengt mensen in contact met	Verkrotting is interessant, biedt (goedkope) ruimte voor vernieuwing/ creativiteit/ omvorming	Werk samen, erfgoed is van ons allemaal

Thema Bron	Groen/ biodiversiteit	Wonen	Werken	Bereikbaarheid	Klimaat/Water	Energie	Leven (cultuur, welzijn, sport, onderwijs, bewegen, gezondheid)	Ruimtelijke kwaliteit + overige	Opmerkingen
	Zorg dat het groen en de openbare ruimte er is voor iedereen						geschiedenis, kunst, het nu en de toekomst (je kunt er niet omheen)	→ identiteit (b.v. melkfabriek) Hergebruik is beter (circulair) dan sloop/nieuwbouw Nieuwe skyline is denkbaar (niet voor vrienden van het Gooi) Investeer in de kracht en verbinding van erfgoed Zorg voor kwaliteit op de begane grond (winkels, gevelfonds). Maak de schoonheid zichtbaar Ontwerp vanuit samenhang/ integrale visie van gebouwen en omgeving en het verhaal van de stad Ruimte is van belang voor kwaliteit, dus niet volbouwen Stel een stadsarchitect aan (voor erfgoed en nieuw-oud)	
Lunch- bijeen- komst 16/1	Natuur inclusief bouwen werd als middel gezien als geluksmaker (word je rustig van: groen). Er is te veel steen (dat je ziet). Combineer hoogbouw met groen Groen is een belangrijk onderdeel in de omgevingsvisie: groen om (samen) van te genieten en voor ontspanning (=welzijn). De keuze voor ruimte voor groen in de stad betekent dat ruimte voor bebouwing in de hoogte moet worden gezocht.	Winkels gaan steeds vaker dicht. Voorkom leegstand en maak van een winkelstraat weer een levendige woonstraat! Meer sociale huurwoningen Pas het woningaanbod aan op de zorgvraag (-behoefte) Ten aanzien van de woningbouwopgave werd aandacht gevraagd voor de betaalbaarheid en ruimte voor kwetsbare groepen. Te hoge woonlasten geeft mensen erg veel stress en er is een gebrek aan GGZ (woon)plekken voor mensen die dat kortdurend nodig hebben. Bij de opgave voor 10.000 woningen nadenken over de menselijke maat, zoals privacy, veiligheid, ontmoetingsruimten (binnen/buiten), groepsvoorzieningen etc.	Een arbeidsmarkt vormen die in balans en gedifferentieerd is, er is veel onbenut potentieel. Aandacht voor lager opgeleid werk. Aandacht voor transitie in werk en daarmee blijvende ontwikkeling introduceren en zodoende professionals binden die een carrière-ontwikkeling (kunnen) hebben Hilversum is een stad van makers (altijd geweest). Voorzie in creatieve broedplaatsen om die makers te binden en als	Over mobiliteit zei iemand dat momenteel een duidelijke visie op betaald parkeren ontbreekt. Hilversum is teveel gericht en ingericht op de auto. Andere vormen van mobiliteit moeten gestimuleerd worden. Meer inzetten op het delen van vervoersmiddelen Voorbeeld nieuwe wijk Almere waar elektrisch vervoer verplicht wordt (Floriadeterrein) Logistieke hubs als basis voor een duurzame goederenstroom leiden tot een gunstig leefklimaat in de (binnen-) stad. Het verkeersprobleem spitst zich toe op de spanning tussen stagnatie vs. toegankelijkheid. Duurzame mobiliteit is de sleutel voor het oplossen van dit verkeersprobleem. Focus meer op voetgangers en fietsers.	Waterberging binnen het gebied organiseren bij ontwerp openbare ruimte. Klimaat is het allergrootste vraagstuk en vraagt aandacht voor energie-opwekking en duurzaamheid en ruimte voor groen en water	Gebruik gebouwen ook voor energie maatregelen (zonnepanelen verplichten). Heb aandacht voor geluid van warmtepompen	‘Openbare ruimte’ en het op welke manier dan ook bewegen daarin. Sport, ontmoeten, gebruik van groen. Het kan eenzaamheid verzachten (bestrijd individualisering bouw aan); sociale cohesie. Creëer ruimte voor ontmoeten (en plezier maken) in de openbare ruimte: ‘levendigheid’. Maak van de stad een evenemententerrein voor de regio. Accepteer de eventuele geluidsoverlast. De compacte stad zou gecombineerd moeten worden met een levendige stad. Sport en recreatie in de stad brengen en spreiden in	Bouw niet alles vol maar gebruik bestaande bouwwerken En uiteraard kwam ook hoogbouw (of ondergronds bouwen: waarom moet een zwembad bovengronds?) als enige oplossing voor het ruimtegebrek in relatie tot de woningbouw-opgave aan de orde. En bouw toekomst-bestendig! Werk aan een aantrekkelijk stadsbeeld met aandacht voor biodiversiteit. Voor de relatie met het landschap een hoogbouwbeleid formuleren, ook de bebouwde kom is al behoorlijk bezet. Hoger naar het centrum met	Gebruik scholieren om creatieve ideeën op te halen over de inrichting van de stad (voorbeeld kabelbaan) Idee om een apart gesprek te organiseren met de deelnemers van de jaarlijkse buitenland-excursie en daar de vraag te stellen wat er is geleerd van de afgelopen 10 jaar stedenbezoeken voor de Omgevingsvisie van Hilversum.

Thema Bron	Groen/ biodiversiteit	Wonen	Werken	Bereikbaarheid	Klimaat/Water	Energie	Leven (cultuur, welzijn, sport, onderwijs, bewegen, gezondheid)	Ruimtelijke kwaliteit + overige	Opmerkingen
		Maar vooral voor wie er wat gebouwd gaat worden en wat dit betekent in het aantal benodigde voorzieningen.	“humuslaag” van waaruit nieuwe bedrijven kunnen ontstaan.				de woon- en werk-omgeving. Benut bezoek en ontmoeting van en in de stad. Zorg voor een aantrekkelijk en levendig mediapark. Het welzijn van de inwoners is voorwaarde voor alles wat we in de omgevingsvisie vastleggen. Hij staat “in dienst van” en moet tweedelingen van de maatschappij voorkomen. Hou rekening met behoeften van een diversiteit van mensen en groepen in leeftijd, (in)validiteit en achtergrond. Uitgangspunt is all/multi-inclusiviteit voor de Omgevingsvisie richting 2040. Maak mogelijk dat verschillende generaties en groepen elkaar blijven ontmoeten.	geleidelijke opbouw in de hoogte. Aandacht voor de relatie hoogbouw en openbare ruimte, ook in pandig de openbare ruimte organiseren. Speelsheid mag ook in ontwerp en functioneren. Aandacht voor vormgeving en architectuur (identiteit, zorg dat de herkenbaarheid groot is en doe het dus ‘Hilversums’) Bij alle ontwikkelingen moet een goede (toffe) openbare ruimte (bron voor ontmoeting, (b.v. Erfooiers-speeltuin, Cruijf Courts)) het eerste uitgangspunt zijn Combinatie van functies leidt tot efficiënter ruimtegebruik. Bij de omgevingsvisie gaat het erom hoe je de stad zo flexibel (toekomstbestendig) mogelijk inricht: de keuzes van nu zijn anders dan de keuzes over tien jaar Tot slot kwam er een pleidooi tot stand om ook ruimte te geven aan tijdelijkheid. Dat biedt ruimte voor vernieuwing en broedplaatsen. In de spontaniteit kunnen leuke dingen ontstaan. Een geslaagd voorbeeld was de Robinia tuin van Urban Farming. Er is grote druk op de ruimte. Dit baart soms ook zorgen, want zijn we dan wel in staat om het groen minimaal te behouden. Dat vereist dat we keuzes maken en misschien ook wel	

[illegible]

[illegible]

[illegible]